

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
1.2 Facultatea / Departamentul	Istorie / Istorie
1.3 Catedra	-
1.4 Domeniul de studii	Istorie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studii / Calificarea	ISTORIE IF

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	ISTORIA IDEILOR POLITICE ÎN OCCIDENTUL MEDIEVAL						
2.2 Titularul activităților de curs	PROF. UNIV. DR. ALEXANDRU-FLORIN PLATON						
2.3 Titularul activităților de seminar	PROF. UNIV. DR. ALEXANDRU-FLORIN PLATON						
2.4 Anul de studiu	III	2.5 Semestrul	5	2.6 Tipul de evaluare	Colocviu	2.7 Regimul disciplinei	OP

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					20
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					20
Tutoriat					
Examinări					9
Alte activități.....					
3.7 Total ore studiu individual	69				
3.8 Total ore pe semestru	125				
3.9 Numărul de credite	5				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Cursul general Europa medievală (sec. X/XI-XVI). Societate, instituții, mentalități colective
4.2 de competențe	Prezentarea sintetică și coerentă a unui subiect de istorie; redactarea corectă a unei prezentări de carte; analiza critică a unui document istoric.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	X
5.2 de desfășurare a seminarului/laboratorului	X

6. Competențe specifice acumulate

6.1 Competențe profesionale	- cunoașterea concepțiilor medievale despre organizarea și guvernarea societății; - corelarea noilor cunoștințe cu cele despre istoria Evului Mediu în Apusul Europei în sec. X/XI-XVI; - identificarea corectă a principalelor personalități religioase și, totodată, culturale din această perioadă;
-----------------------------	--

6.2 Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> - retoric-narative: expunerea corectă și sintetică a concepțiilor politice medievale în desfășurarea lor cronologică; - redactarea corectă a unui text cu un subiect dat; - abilitatea de a comenta izvoarele istorice;
-----------------------------------	---

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cursul își propune să treacă în revistă „ideile referitoare la natura, organizarea, guvernarea societății, precum și la scopurile ultime ale acestei guvernări” (Joseph Canning), așa cum reies acestea din raporturile dintre „temporal” și „spiritual” (regnum și sacerdotium), mai exact, din doctrinele, interpretările și argumentele specifice fiecăruia.
7.2 Obiective specifice	Interpretarea critică a unor fragmente de documente („Cetatea lui Dumnezeu”, Donatio Constantini, Magna Carta, Defensor Pacis etc.) și capacitatea de a redacta texte privitoare la biografia și scrierile lui Aurelius Augustinus, Eusebiu de Cezareea, Toma din Aquino, Dante Alighieri, Marsiglio de Padova, Bartolus da Sassoferrato etc.

8. Conținuturi

8. 1 Curs	Metode de predare	Observații
Doctrina augustiniană a celor „două cetăți”.	Prelegerea și conversația	Cursul este combinat cu seminarul și amîndouă au un caracter interactiv, concepțiile teologico-politice medievale fiind reconstituite pe baza lecturii prealabile și analizei mai multor fragmente de documente semnificative, referitoare la fiecare subiect.
Theocrația imperială – cea dintîi expresie încheată a gândirii creștine despre natura și exercitarea puterii; <input type="checkbox"/> originile: Antichitatea tîrzie; Eusebiu de Cezareea <input type="checkbox"/> theocrația imperială carolingiană și ottoniană;	Prelegerea și conversația	Cursul este combinat cu seminarul și amîndouă au un caracter interactiv, concepțiile teologico-politice medievale fiind reconstituite pe baza lecturii prealabile și analizei mai multor fragmente de documente semnificative, referitoare la fiecare subiect.
Theocrația (hierocrația) pontificală și temeierile ei.	Prelegerea și conversația	Cursul este combinat cu seminarul și amîndouă au un caracter interactiv, concepțiile teologico-politice medievale fiind reconstituite pe baza lecturii prealabile și analizei mai multor fragmente de documente semnificative, referitoare la fiecare subiect.
Conflictul dintre „regnum” și „sacerdotium” (secolele XIXIV): aspecte doctrinare. Premisele reconversiunii teologiei politice medievale de la „regnul celest” la „regnul natural”: <input type="checkbox"/> acțiunea și doctrina gregoriană; <input type="checkbox"/> doctrina inocentină; <input type="checkbox"/> recuperarea dreptului roman; <input type="checkbox"/> riposta doctrinarilor imperiali și regali: Gottschalk de Aachen, Anonimul Normand; Frederic al II-lea de Hohenstaufen ca mediator al Legii divine;	Prelegerea și conversația	Cursul este combinat cu seminarul și amîndouă au un caracter interactiv, concepțiile teologico-politice medievale fiind reconstituite pe baza lecturii prealabile și analizei mai multor fragmente de documente semnificative, referitoare la fiecare subiect.
Regalitatea de drept divin în Occidentul medieval.	Prelegerea și conversația	Cursul este combinat cu seminarul și

		amîndouă au un caracter interactiv, concepțiile teologico-politice medievale fiind reconstituite pe baza lecturii prealabile și analizei mai multor fragmente de documente semnificative, referitoare la fiecare subiect.
Impactul aristotelic asupra gândirii teologice medievale. <input type="checkbox"/> Doctrina thomistă – încercare de conciliere a aristotelismului cu creștinismul; <input type="checkbox"/> expresii ale impactului aristotelic asupra teologiei politice medievale: Dante Alighieri, Jean de Paris (Johannes Quidort), Ægidius Romanus, Marsiglio de Padova, Bartolus da Sassoferrato. Ruinarea theocentrismului pontifical.	Prelegerea și conversația	Cursul este combinat cu seminarul și amîndouă au un caracter interactiv, concepțiile teologico-politice medievale fiind reconstituite pe baza lecturii prealabile și analizei mai multor fragmente de documente semnificative, referitoare la fiecare subiect.
<p>Bibliografie:</p> <p>IZVOARE</p> <ul style="list-style-type: none"> <input type="checkbox"/> ARISTOTEL, Politica. Editura Antet, București, 1996. <input type="checkbox"/> AUGUSTIN, Aureliu, Despre cetatea lui Dumnezeu, vol. I, București, 1998. <input type="checkbox"/> FERICITUL AUGUSTIN Confessiones (Mărturisiri). Traducere și indice de Prof. Dr. Docent Nicolae Barbu. Introducere și note de Preot Prof. Dr. Ioan Rămureanu, ediția a II-a, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1994. <input type="checkbox"/> TOMA DIN AQUINO, Despre guvernămînt. Ediție bilingvă. Traducere din limba latină și note de Andrei Bereschi. Postfață de Molnár Péter, Iași, Polirom, 2005. <input type="checkbox"/> DANTE, Monarchia in idem, Opere minore. Ediție îngrijită de Virgil Cîndea, București, Ed. Univers, 1971, p. 601-688. <p>LUCRĂRI GENERALE ȘI SPECIALE</p> <ul style="list-style-type: none"> <input type="checkbox"/> PLATON, Alexandru-Florin, RĂDVAN, Laurențiu, De la Cetatea lui Dumnezeu la Edictul din Nantes. Izvoare de istorie medievală (secolele V-XVI), Iași, Ed. Polirom, 2005. <input type="checkbox"/> PLATON, Alexandru-Florin, RĂDVAN, Laurențiu, MALEON, Bogdan-Petru, O istorie a Europei de Apus în Evul Mediu. De la Imperiul Roman târziu la marile descoperiri geografice (secolele V-XVI), Iași, Ed. Polirom, 2010. <input type="checkbox"/> PLATON, Alexandru-Florin, „Corpul politic” în cultura europeană. Din Evul Mediu pînă în epoca modernă, Iași, Ed. Polirom, 2017. <input type="checkbox"/> ARQUILIÈRE, H. - X., Saint Grégoire VII. Essai sur sa conception du pouvoir pontifical, Paris, 1934. <input type="checkbox"/> BURNS, J. H., Histoire de la pensée politique médiévale, 350-1450, Paris, 1993. <input type="checkbox"/> CANNING, Joseph, A History of Medieval Political Thought, 300-1450, London and New York, 1996. <input type="checkbox"/> CHADWICK, Henry, Augustin, București, 1998. <input type="checkbox"/> COLAS, Dominique, Genealogia fanatismului și a societății civile. Traducere din limba franceză de Cristina Arion, Mircea Secure și Alina Vasile, București, Ed. Nemira, 1998, cap. II. <input type="checkbox"/> ENCICLOPEDIA BLACKWELL A GÎNDIRII POLITICE. Coordonator, David Miller, București, Humanitas, 2000. <input type="checkbox"/> HÉFÉLÉ, Charles-Joseph, Histoire des conciles d'après les documents originaux, Paris, 1872. <input type="checkbox"/> FLICHE, Augustin, La Réforme grégorienne et la Reconquête chrétienne (1057- 1123), Paris, 1940. <input type="checkbox"/> FLICHE, Augustin, La chrétienté médiévale (395-1254), Paris, 1929. <input type="checkbox"/> FLICHE, Augustin, L'Europe occidentale de 888 à 1125, Paris, 1941. <input type="checkbox"/> KANTOROWICZ, Ernst H., The King's Two Bodies. A Study in Medieval Political Theology, Princeton University Press, 1957 (v. și ediția în limba română: Cele două corpuri ale regelui. Un studiu asupra teologiei politice medievale. Traducere de Andrei Sălăvăstru. Prefață de William Chester Jordan. Postfață de Alexandru-Florin Platon). <input type="checkbox"/> KANTOROWICZ, Ernst H., L'Empereur Frédéric, Paris, Seuil, 1993. <input type="checkbox"/> MARROU, Henri-Irénée, St. Augustin et l'augustinisme, Paris, 1955. <input type="checkbox"/> MORESCHINI Claudio, NORELLI Enrico, Istoria literaturii creștine vechi grecești și latine, vol. II/2, De la Conciliul de la Niceea la începuturile Evului Mediu. Traducere de Hanibal Stănculescu, Iași, Polirom, 2004, cap. XIII (p. 11-61). <input type="checkbox"/> RĂMUREANU Ioan e. a. Istoria bisericească universală, vol. I-II, București, 1992-1993. <input type="checkbox"/> QUILLET, Jeannine, Cheile puterii în Evul Mediu. Traducere de Maria Pavel. Prefață de Șerban Papacostea, București, Ed. Corint, 2003. <input type="checkbox"/> SENELLART, Michel, Artele guvernării. De la conceptul de "Regimen" medieval la cel de guvernare. Traducere din limba 		

franceză de Sanda Oprescu, București, Ed. Meridiane, 1998.

SCALAT, Laurențiu, Dicționar de scrieri politice fundamentale, București, Humanitas, 2000.

TĂTARU-CAZABAN, Miruna (coordonator), Teologie și politică. de la Sfinții Părinți la Europa unită, București, Ed. Anasatasia, 2004, p. 3998.

ULLMANN, Walter, Principles of Papal Government and Politics in the Middle Ages, New York, 1966.

8. 2 Seminar	Metode de predare	Observații
Doctrina augustiniană a celor „două cetăți”.	Prelegerea și conversația	Cursul este combinat cu seminarul și amîndouă au un caracter interactiv, concepțiile teologico-politice medievale fiind reconstituite pe baza lecturii prealabile și analizei mai multor fragmente de documente semnificative, referitoare la fiecare subiect
Theocrația imperială – cea dintîi expresie încheată a gândirii creștine despre natura și exercitarea puterii; <input type="checkbox"/> originile: Antichitatea tîrzie; Eusebiu de Cezarea <input type="checkbox"/> theocrația imperială carolingiană și ottoniană;	Prelegerea și conversația	Cursul este combinat cu seminarul și amîndouă au un caracter interactiv, concepțiile teologico-politice medievale fiind reconstituite pe baza lecturii prealabile și analizei mai multor fragmente de documente semnificative, referitoare la fiecare subiect
Theocrația (hierocrația) pontificală și temeiurile ei.	Prelegerea și conversația	Cursul este combinat cu seminarul și amîndouă au un caracter interactiv, concepțiile teologico-politice medievale fiind reconstituite pe baza lecturii prealabile și analizei mai multor fragmente de documente semnificative, referitoare la fiecare subiect
Conflictul dintre „regnum” și „sacerdotium” (secolele XIXIV): aspecte doctrinare. Premisele reconversiunii teologiei politice medievale de la „regnul celest” la „regnul natural”: <input type="checkbox"/> acțiunea și doctrina gregoriană; <input type="checkbox"/> doctrina inocentină; <input type="checkbox"/> recuperarea dreptului roman; <input type="checkbox"/> riposta doctrinarilor imperiali și regali: Gottschalk de Aachen, Anonimul Normand; Frederic al II-lea de Hohenstaufen ca mediator al Legii divine;	Prelegerea și conversația	Cursul este combinat cu seminarul și amîndouă au un caracter interactiv, concepțiile teologico-politice medievale fiind reconstituite pe baza lecturii prealabile și analizei mai multor fragmente de documente semnificative, referitoare la fiecare subiect
Regalitatea de drept divin în Occidentul medieval.	Prelegerea și conversația	Cursul este combinat cu seminarul și amîndouă au un caracter interactiv, concepțiile teologico-politice medievale fiind reconstituite pe baza lecturii prealabile și analizei mai multor fragmente de documente semnificative, referitoare la fiecare subiect
Impactul aristotelic asupra gândirii teologice medievale. <input type="checkbox"/> Doctrina thomistă – încercare de conciliere a aristotelismului cu creștinismul; <input type="checkbox"/> expresii ale impactului aristotelic asupra teologiei politice medievale: Dante Alighieri, Jean de Paris (Johannes Quidort), Ægidius Romanus, Marsiglio de	Prelegerea și conversația	Cursul este combinat cu seminarul și amîndouă au un caracter interactiv, concepțiile teologico-politice medievale fiind reconstituite pe baza lecturii prealabile și analizei mai multor fragmente de documente semnificative, referitoare la fiecare subiect

Padova, Bartolus da Sassoferrato. Ruinarea theocentrismului pontifical.		
---	--	--

Bibliografie:

IZVOARE

- ARISTOTEL, Politica. Editura Antet, București, 1996.
- AUGUSTIN, Aureliu, Despre cetatea lui Dumnezeu, vol. I, București, 1998.
- FERICITUL AUGUSTIN Confessiones (Mărturisiri). Traducere și indice de Prof. Dr. Docent Nicolae Barbu. Introducere și note de Preot Prof. Dr. Ioan Rămureanu, ediția a II-a, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1994.
- TOMA DIN AQUINO, Despre guvernământ. Ediție bilingvă. Traducere din limba latină și note de Andrei Bereschi. Postfață de Molnár Péter, Iași, Polirom, 2005.
- DANTE, Monarchia in idem, Opere minore. Ediție îngrijită de Virgil Câdea, București, Ed. Univers, 1971, p. 601-688.

LUCRĂRI GENERALE ȘI SPECIALE

- PLATON, Alexandru-Florin, RĂDVAN, Laurențiu, De la Cetatea lui Dumnezeu la Edictul din Nantes. Izvoare de istorie medievală (secolele V-XVI), Iași, Ed. Polirom, 2005.
- PLATON, Alexandru-Florin, RĂDVAN, Laurențiu, MALEON, Bogdan-Petru, O istorie a Europei de Apus în Evul Mediu. De la Imperiul Roman târziu la marile descoperiri geografice (secolele V-XVI), Iași, Ed. Polirom, 2010.
- PLATON, Alexandru-Florin, „Corpul politic” în cultura europeană. Din Evul Mediu pînă în epoca modernă, Iași, Ed. Polirom, 2017.
- ARQUILIÈRE, H. - X., Saint Grégoire VII. Essai sur sa conception du pouvoir pontifical, Paris, 1934.
- BURNS, J. H., Histoire de la pensée politique médiévale, 350-1450, Paris, 1993.
- CANNING, Joseph, A History of Medieval Political Thought, 300-1450, London and New York, 1996.
- CHADWICK, Henry, Augustin, București, 1998.
- COLAS, Dominique, Genealogia fanatismului și a societății civile. Traducere din limba franceză de Cristina Arion, Mircea Secure și Alina Vasile, București, Ed. Nemira, 1998, cap. II.
- ENCICLOPEDIA BLACKWELL A GÎNDIRII POLITICE. Coordonator, David Miller, București, Humanitas, 2000.
- HÉFÉLÉ, Charles-Joseph, Histoire des conciles d'après les documents originaux, Paris, 1872.
- FLICHE, Augustin, La Réforme grégorienne et la Reconquête chrétienne (1057- 1123), Paris, 1940.
- FLICHE, Augustin, La chrétienté médiévale (395-1254), Paris, 1929.
- FLICHE, Augustin, L'Europe occidentale de 888 à 1125, Paris, 1941.
- KANTOROWICZ, Ernst H., The King's Two Bodies. A Study in Medieval Political Theology, Princeton University Press, 1957 (v. și ediția în limba română: Cele două corpuri ale regelui. Un studiu asupra teologiei politice medievale. Traducere de Andrei Sălăvăstru. Prefață de William Chester Jordan. Postfață de Alexandru-Florin Platon).
- KANTOROWICZ, Ernst H., L'Empereur Frédéric, Paris, Seuil, 1993.
- MARROU, Henri-Irénée, St. Augustin et l'augustinisme, Paris, 1955.
- MORESCHINI Claudio, NORELLI Enrico, Istoria literaturii creștine vechi grecești și latine, vol. II/2, De la Conciliul de la Niceea la începuturile Evului Mediu. Traducere de Hanibal Stănculescu, Iași, Polirom, 2004, cap. XIII (p. 11-61).
- RĂMUREANU Ioan e. a. Istoria bisericească universală, vol. I-II, București, 1992-1993.
- QUILLET, Jeannine, Cheile puterii în Evul Mediu. Traducere de Maria Pavel. Prefață de Șerban Papacostea, București, Ed. Corint, 2003.
- SENELLART, Michel, Artele guvernării. De la conceptul de "Regimen" medieval la cel de guvernare. Traducere din limba franceză de Sanda Oprescu, București, Ed. Meridiane, 1998.
- SCALAT, Laurențiu, Dicționar de scrieri politice fundamentale, București, Humanitas, 2000.
- TĂTARU-CAZABAN, Miruna (coordonator), Teologie și politică. de la Sfinții Părinți la Europa unită, București, Ed. Anasatasia, 2004, p. 3998.
- ULLMANN, Walter, Principles of Papal Government and Politics in the Middle Ages, New York, 1966.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

În urma audierii acestui curs, studenții își vor dezvolta capacitățile cognitive (vor avea o perspectivă de ansamblu asupra concepțiilor teologico-politice medievale din Europa de Apus în intervalul menționat), vor dobîndi abilități retorice (vor ști să facă prezentarea sintetică și coerentă a unui subiect) și de scriere (vor ști să întocmească un text științific), vor și să analizeze critic documentele istorice.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Participarea activă la curs	Examen scris	50%
10.5 Seminar/laborator	Participarea activă la seminarii; Prezentarea unui referat; analiza unui document istoric	Corectitudinea ortografică, stilistică și științifică a prezentărilor în cadrul seminariilor	50 %
10.6 Standard minim de performanță			
Participarea activă la cursuri și seminarii (minimum 3 intervenții mai ample).			

Data completării

.....

Semnătura titularului de curs

.....

Semnătura titularului de seminar

.....